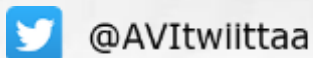

Regionförvaltningsverkets inspektioner på gårdar och tillsyn över villkorlighet på nötgårdar

2025

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands länsveterinär Anni
Heikkonen

Från djurskydd mot djurvälstånd

Djurskyddslag 247/1996 1 §:

Syftet med denna lag är att på bästa möjliga sätt att skydda djur mot lidande, smärta och plåga.

Lagen syftar också till att främja djurens välbefinnande och god behandling av djur.

Lag om djurvälstånd 693/2023 1 §:

Syftet med denna lag är att främja djurvälståndet och att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välfärd.

Lagen syftar också till att öka respekten för djur och främja god behandling av djur.

Vad har ändrats i början av detta år?

- 693/2023

- 21 § 2 mom.:

I en permanent djurhållningsplats för däckdjur och fåglar ska djuren hela tiden ha tillgång till vatten.

- 38 § 1 mom. :

På en permanent djurhållningsplats eller i anslutning till den ska det finnas utrymmen och redskap som är nödvändiga för att inspektera och hantera djur samt vid behov utrymmen för vård och isolering av djur som är sjuka eller skadade.

- 952/2010

- 17 §:

Mjölkkor som hålls uppbundna samt kvigor som föds upp huvudsakligen för mjölkproduktion och hålls uppbundna ska släppas på bete ges tillgång till någon annan ändamålsenlig plats för rastning under minst 60 dagar under en period som börjar den 1 maj och slutar den 30 september samt under minst 30 dagar under en period som börjar den 1 oktober och slutar den 30 april. Rastningsplatsen ska vara minst 6 kvadratmeter per nötkreatur som rastas. Ytan ska dock alltid vara minst 50 kvadratmeter.

Regionförvaltningsverkets (RFV) inspektioner av gårdar med produktionsdjur

- Tillsyn över villkorlighet (tidigare, innan året 2023 tvärvillkor) inspektioner, ca 30 gårdar/år (alla djurarter)
- Urvalsbaserade djurskyddsinspektioner /djurvälfördsinspektioner enligt 78 § i lag om djurväl för d, ca 30 gårdar/år (alla djurarter). År 2024 ligger tyngdpunkten fortfarande på inspektioner av broilergårdar, i förväg vetande från Livsmedelsverket.
- Inspektioner baserade på misstanke, 78 § i lag om djurväl för d
- Inspektioner av journalföring av läkemedel 80 §
- Inspektioner av broilergårdar enligt 59 § i lag om djurväl för d i samband med höjning av djurtätheten

RFVs tillsyn över villkorlighet

- Minst 1 % av gårdar som sökt vissa EU-stöd, under coronapandemin ca 0,5 %
- Nötkreatur, svin, får, getter, värphönshus > 350 höns, broilrar och kalkoner
- Slumpmässigt
- Riskbaserat urval
 - ca 30 gårdar årligen inom RFV Sydvästra Finlands område (alla djurarter)
 - Ca 1/3 av gårdar brist i villkorlighetskraven
- Brist i villkorlighetskraven som upptäckts vid annan tillsyn → RFV utökar till tillsyn över villkorlighet (administrativ tillsyn, eget urval). Ca 30 gårdar i året (alla djurarter).

Tillsyn över villkorlighet - författningsgrund

- Villkorlighetskraven är en samling krav som utgör villkor för de flesta jordbruksstöden
- Kraven är redan gällande lagstiftning och de måste tvungen hela tiden i alla gårdar.
- Författningsgrund
 - Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2115 (CAP-planförordningen), (EU) nr 2021/2116 (den horisontella förordningen), (EU) nr 2022/1172 (förordningen om kvalitetsbedömning).
 - Lag om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (1334/2022)
 - Statsrådets förordning om krav enligt Europeiska unionen och de nationella stöden till jordbrukare avseende god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (65/2023)
 - En del av statsrådets förordningar har godkänts vid årsskiftet. Aktuell nationell lagstiftning finns i Finlex (finlex.fi)

Tillsyn över villkorlighet

- Tillsynen gäller **jordbruksverksamhet**
- Om gården inte föder upp eller håller djur för jordbrukssyften gäller tillsynen över villkorlighet **inte** dem
- Alla produktionsdjur som hålls och fötts upp i jordbrukssyfte övervakas även om jordbruksstöd inte har sökts för dem
- **Om** gården har lantrashöns eller lantrastuppar **och** har ingått ett **avtal om uppfödning av lantraser**

→ **alla övervakas även 1 st**

Foto: Sini Merikallio - Flickr

Tillsyn över villkorlighet

- Regionförvaltningsverkets tillsyn gäller
 - Produktion av animaliska livsmedel och deras säkerhet
 - Hygienen i produktionsenheter
 - Hygienkrav på mjölk- och äggproduktion
 - Krav på journalföring av läkemedel
 - Rester av djurläkemedel
 - Ämnen som är förbjudna för produktionsdjur
 - Rester av växtskyddsmedel och djurläkemedel
 - Djursjukdomar
 - TSE-sjukdomar
 - Import/export
 - Djurs välmående / djurvelfärd - det mest omfattande enskilda delområdet

På gårdarna i både det riskbaserade och slumpmässiga urvalet utförs alla relevanta kontroller av djuren enligt nedanstående tabell.

djur: :	Nötgårdar nötkreatur			Svingårdar svin	Fjäderfä- gårdar broilrar, kalkoner	Fjäderfä- gårdar Värphöns	Fårfarmer får	Get- farmer getter	Andra produktio- ns- djur
	Mjölk- produkti- on	Kött- produktion	Kalvar						
Ämnen som är förbjudna för produktionsdjur	X	X	X	X	X				
Hygien vid produktion av animaliska livsmedel	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Djursjukdomar (TSE-krav)									
Djurs välmående	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Foder	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Annan tillsyn som kan leda till tillsyn över villkorlighet

- 1) Livsmedel (hygienen i produktionsenheter, ämnen som är förbjudna för produktionsdjur och rester av djurläkemedel)
 - Hygieninspektioner av produktionsenheter (mjölkhygieninspektioner, hönserier kommunalveterinär (KV))
 - Salmonellakontroll (fjäderfä, avelssvingårdar KV)
 - Övervakning av främmande ämnen (på gårdarna KV, länsveterinär (LV), på slakterier besiktningsvet.)

- 2) Djursjukdomar (TSE-sjukdomar, import-/exportkrav)
 - TSE-kontroller av får och getter (KV)
 - Import-/exportkontroller (KV, LV)

- 3) Djurs välmående /djurvelfärd inspektioner
 - På misstanke baserade, 78 § i lag om djurvelfärd (KV, LV)
 - På urval baserade, 78 § i lag om djurvelfärd (LV)
 - Slakteriets anmälan enligt 88 § i lag om djurvelfärd (besiktningsveterinären) --> leder i allmänhet till djurvelfärdinspektion som baserar sig på misstanke.

Krav som gäller förbjudna ämnen, rester av djurläkemedel och läkemedelsjournaler

1) Förbjudna ämnen

- Läkemedel som främjar djurens tillväxt och avkastning (t.ex. stilbener, tyreostatika, estradioler, koccidiostatika för vissa djur)
 - Antibiotika förbjudna för produktionsdjur (t.ex. kloramfenikol)
- På en del gårdar som ingår i urvalet för tillsyn över villkorlighet tas prover (blod-, urin-, avförings-, vatten- eller foderprover) för att utreda om gården använt hormoner eller antibiotika som är förbjudna.

2) Rester av djurläkemedel

- Utvidgad tillsyn om rester hittats i samband med annan tillsyn (t.ex. prov enligt Livsmedelsverkets program för övervakning av främmande ämnen, mejeriets eller slakteriets anmälan)

3) Krav på journalföring av läkemedel

- Journalföring av all medicinering, även förebyggande (parasitläkemedel, vaccinerings)

- 1) Djurets eller djurgruppens identifieringsuppgifter
- 2) Datum för medicineringen
- 3) Vem som har påbörjat medicineringen (veterinär, ägare, skötare osv.)
- 4) Läkemedlets/foderläkemedlets indikation
- 5) Läkemedlets/läkemedelsfodrets namn
- 6) Mängden läkemedel eller foderläkemedel
- 7) Karenstid
- 8) Läkemedlets försäljare / förskrivare

!!! Läkemedelsbokföringen ska förvaras i fem (5) år!!!

Hygien vid produktion av animaliska livsmedel (alla gårdar)

4) Livsmedlens spårbarhet

- RFV övervakar endast fjäderfä

5) Lagring av avfall och farliga ämnen

- med tanke på kontaminering av livsmedel (bl.a. hantering av kadaver och avfall)

6) Åtgärder för att förhindra övergången av sjukdomar från livsmedel till människor och spridningen av dessa sjukdomar (t.ex. EHEC, salmonella)

7) Resultaten av undersökningar som är viktiga för människans hälsa i anknytning till produktion av livsmedel av animaliskt ursprung journalförs

- programmet för salmonellakontroll, övervakning av campylobacter hos broilarar
- djurens slaktuppgifter, andra inspektioner som utförts på primärproduktionsstället med stöd av livsmedelslagstiftningen
- Vid tillsynen granskas det senaste årets uppgifter, de journalförda uppgifterna bevaras i allmänhet 1 år (pågående år +1år)

Krav som gäller mjölkproduktion

- Hälsotillståndet hos djur som hålls för mjölkproduktion är gott
→ Obehandlad mjölk och råmjölk ska komma från djur vars allmänna hälsotillstånd är gott.
- Förhållandena för kylning och förvaring av mjölk försämrar inte mjölkens livsmedelssäkerhet
- Rummen för förvaring av mjölk är skyddade från skadedjur (t.ex. nät i vädringsluckor motflugor)
- Ytor som kommer i kontakt med mjölken har hållits rena
- Mjölkningsmaskinen ska utföras hygieniskt, underhåll av mjölkningsmaskinen/-roboten ska ske regelbundet och dokumenteras
- Den obehandlade mjölkens kvalitet och temperatur
- Mjölk från sjuka djur och mjölk som innehåller rests substanser (dvs. mjölk som mjölkats under medicineringens karenstid) mjölkas separat

Varför är hygienen i primärproduktion och bekämpning av smittsamma sjukdomar viktigt?

Inrikes

Meny

Mera ägg återkallas på grund av salmonellarisk – Livsmedelsverket: Det är säkert att äta inhemska ägg

Från 2021 Publicerad 18.01.2021 14:23.

Misstänkt salmonella i Lidl's köttprodukt

Köttet har sålts i mitten av mars i alla

SALMONELLA

Halten dioxin i ekologiska ägg bör åtgärdas

Eurofins erbjuder ackrediterade analyser av Dioxin och PCB i ägg

Enligt Livsmedelsverkets kontroller redan 2004 konstaterades att halterna dioxin i ekologiska ägg är högre än konventionella ägg. Man har nu gjort en ny kontroll och ser då en fortsatt ökning av halterna. Trots att resultaten inte är över gällande gränsvärden uppmanar Livsmedelsverket ändå branschen att kontrollera orsaken och vidta åtgärder.

ÖSTERBOTTEN

Österbotten

Meny

Kalvar gör människor sjuka i Österbotten

Från 2016 Publicerad 09.09.2016 15:00.

Viktigt även för livsmedelssäkerheten

THL varnar för trenden med råa köttfärsbiffar – biffarna ska alltid vara genomstekta

I helgen varnade svenska professorn Marie-Louise Danielsson-Tham för att ge blodiga köttfärsbiffar till barn. Institutet för hälsa och välfärd är inne på samma linje.

Livsmedelsverket är noggranna med att poängtera att man måste ägg för att känna av fipronilförgiftningen. "Hittills känner vi inte till säger Livsmedelsverkets statsinspektör. Foto: TT

Inte hälsofarligt att äta fipronilförgiftade ägg

UPPDATERAD 11 AUGUSTI 2017 PUBLICERAD 11 AUGUSTI 2017

Enligt Livsmedelsverket ska det inte vara hälsofarligt att äta äggen som innehåller det giftiga bekämpningsmedlet fipronil. Man säger

Över en miljon höns ska avlivas i Sverige – landets största äggproducent tampas med salmonella. En rikssvensk uppfödare av värphöns tvingas avliva samtliga fåglar, alltså 20 procent av Sveriges värphöns, rapporterar lantbrukets affärstidning ATL.

Svenska Yle

<https://svenska.yle.fi> > ...

salmonella - nyaste inne

Utsäddes Many

Se upp för magsjuka på utlandsresan!

Publicerad 11 augusti 2017 kl 10:26

Foto: Shutterstock

Dela

Svenska Smittskyddsinstitutet har idag utgått en lista över länder där turister löper störst risk att insjukna i magsjuka. Institutet har identifierat förekomsten av tre bakterietyper som drabbar resenärer: Campylobacter, salmonella och shigella. De ger långvägiga besvär och man kan vara sjuk och smittsam i flera veckor. Det är Dagens Nyheter som rapporterar om

Genom tillsynen säkerställs livsmedelssäkerheten för konsumenterna

Iakttagande av bestämmelserna om djurs välmående

- 1) Allmänna krav på djurhållningsplatsen** (konstruktioner, hygien i produktionsenheten, skadedjur)
- 2) Utrymmeskrav**
- 3) Förhållandena i djurstallet** (belysning, ventilation, temperatur)
- 4) Ombesörjande av djurens välbefinnande** (vård/avlivning av sjuka djur, djurens renhet)
- 5) Utfodring och vattning**

→ Kraven kommer från:

- Lag om djurvelfärd (693/2023)
- Statsrådets förordning om skydd av nötkreatur (952/2010)
 - > Lagstiftningen håller på att förnyas

Påföljd av försummelser

- Försummelsens omfattning, varaktighet och allvarlighet bedöms. Den färdiga anvisningen har ännu inte publicerats (01/2024)
 - Ringa, oavsiktlig, allvarlig eller avsiktlig försummelse? Förslag till påföljd pga. försummelsen 1-5%, kan vara t.o.m. 10% (tidigare i tvärvillkor förslag till påföljd var vanligen 1-5 %).
 - Avsiktlighet leder till större ekonomisk påföljd, 15-100%. Om samma försummelse upprepas följande år bedöms den som avsiktlig.
 - Även varaktigheten bedöms
 - Producenten hörs skriftligen om regionförvaltningsverkets förslag till påföljd > producenten kan påverka det slutliga förslaget genom att ge ett bemötande
- Force majeure (t.ex. allvarlig sjukdom) ska anmälas till landsbygdsmyndigheten inom 15 arbetsdagar → Försummelsen sanktioneras inte om situationen beror på force majeure.

Om villkorlighetskraven inte följts

- Om försummelser upptäcks

- Efter att ha hört gården ger länsveterinären ett förslag till eventuell stödpåföljd till NTM-centralens villkorlighetskoordinator
 - Koordinatören sammanställer alla inspektioner av gården under ett kalender år och fastställer de slutliga påföljdsprocenterna
- kommunens jordbruksmyndighet fattar slutligt överklagbart beslut

I tillsynen upptäckta brister hos nötkreatur

Djuret saknar en ren och torr liggplats → smutsighet och gödselpansar

Krav på fållor (väderskydd saknas, marken är sank)

Nötkreatur som hålls ute året om, förhållanden och vattning

Djurhållningsförhållanden för kalvar (gruppboxar saknas, tillräckligt med utrymme)

Vid varmt väder har kalvarna inte hela tiden tillgång till dricksvatten

Genom att bekämpa en viss sjukdom bekämpar man även andra sjukdomar

Praktisk hantering av sjukdomsrisker på gårdarna

- Djurtrafik
 - Anskaffning av djurmaterial från Finland/från utlandet/förflyttningar av djur
- Foder och strö
 - Importfoder (eventuell salmonellarisk!)
 - Skadedjur (gnagare, fåglar)
 - Utfodringslinjer
- Person- och biltrafik runt produktionsenheten
- Smittspärr
 - OCKSÅ gårdens eget folk (ägarna, anställda, barn, äldre) ska gå genom smittspärren
- Endast nödvändiga personer i djurutrymmena
 - Skyddskläder (overall&huvudbonad) och skyddsskor
 - Instruktioner om gårdens rutiner (t.ex. personer som sköter underhåll, nya aktörer)
 - Besökare ska inte lämnas ensamma på gården

Praktisk hantering av sjukdomsrisker på gårdarna

- Fordon och entreprenörer
 - Korsning av foder- och gödselrutter
 - Placering av avfallskärl och kärlens kvalitet
 - Maskiner för gemensamt bruk
 - Kadaver och hanteringen av dem
- Kontakter till utlandet
 - Egna och anställdas resor (48-timmarsregeln!)
 - Salmonellatest
 - Utredning av sjukdomsläget i området som besöks
- Övriga husdjur (blandgårdar, hobby-/sällskapsdjur)
- Tvättning och desinficering
- Sjukutrymmen

Praktisk hantering av sjukdomsrisker på gårdarna

- Ökande av djurens motståndskraft
 - Ombesörjande av välmåendet
 - Adekvat utfodring och tillgång till vatten
- Sjukdomsuppföljning, bedömning av slaktnesultat, medicinering, produktionsuppföljning.
- Planmässig hälso- och sjukvård
- Samarbete mellan olika aktörer; öppenhet och kritiskhet
- Kartläggning av den egna gårdens sjukdomsrisker och eventuella kritiska punkter

“

*Myndigheterna ska inom ramen
för sin behörighet och enligt behov
ge sina kunder råd i anslutning
till skötseln av ett
förvaltningsärende samt svara på
frågor och förfrågningar som
gäller utträttandet av ärenden.
Rådgivningen är avgiftsfri.*

Förvaltningslagen 8 §

Aluehallintovirasto

Tack!

